

ſtrænkning af Timetallet, en Koncentration af Eønerne paa enkelte Ting, for derigjennem at udvikle Nandsbevægeliigheden og Nandsdygtigheden, Skabelſen af en Dannelsesſkole iſtedetfor en Rundſtabsſkole. Nu vil man ſige: Nei, det forholder ſig ikke ſaaledes, thi man har ſøgt at fjerne adſkillige Ting, ſom fandtes i den gamle Klaſſiſke Skole; man har navnlig bekriget Latinen og ſøgt at hævde de reale Fags Berettigelse ſom Grundlag ved Siden af. Det er ganſke rigtigt, men det berører i Virkeligheden ikke Principet. Det, ſom var Principet i den gamle klaſſiſke Skole, var ikke Latinen, thi den er en Tilfældighed; det var Midlet, der brugtes, men hvilket Middel der anvendes, maa rette ſig efter Tiden. Et ſaadant Middel maa rette ſig efter Aarhundredet; hvad der i eet Aarhundrede er det ganſke naturlige Grundlag for Dannelsen, bliver i et andet Aarhundrede ikke mere et naturligt Grundlag derfor. I alle Tilfælde vil det være rimeligt og rigtigt, naar nyere Videnskaber træde frem paa en ſaadan Maade, ſom de reale Videnskaber have gjort i dette Aarhundrede; da at gjøre et Forſøg med, om ikke en Skole burde bygges paa diſe Videnskaber, men forøvrigt med ſamme Methode og det ſamme Formaalt, hvormed den gamle klaſſiſke Skole byggede ſin Danelſe paa Latinen. Det var dette, man vilde, idet man indſaa Nødvendigheden af at oprette en naturvidenſkabelig Skole og en hiſtorisk-oldnordiſk Skole ved Siden af den Klaſſiſke. Det er langtfra, at man gjennem det Forſlag til Beſlutning, der da kom frem, har ſillet ſig i Modſtrid til den gamle klaſſiſke Methode; man har kun bragt andre Midler frem til det, ſom den gamle Klaſſiſke Skole vilde, og Midler, ſom det iſølge den moderne Udvilling er berettiget at vælge til at gjøre Forſøg med. Men ſamtidig blev det hævdet paa det Beſtemteſte, at det var navnlig hele den Overbebyrdelse, haade med Henſyn til Tid og Gjenſtande, der var Hovedulempen ved de beſtaaende Skoler, ſom man vilde tilliøs. Men hvad blev Reſultatet? Det blev, at dette Forſlag Aaret efter, da Skoleloven kom, kvaltes gjennem et Kompromis, tilveiebragt her i Thinget gjennem meget forſkjellige Anſuelſer og paa en Tid, da det Princip, jeg har talt for, var i afgjort Minoritet. Det var i 1870—71, da denne Side af Salen ikke var i Flerial endnu, og hvor det alſaa lykkedes den da beſtaaende Skoles Tilhængere at faae den rigtige Grundtanke, der laa i Forſlaget til Beſlutning, ſaaledes forkludret, at det kom det ud af den, ſom er den nuværende Skole efter 1871, der har optaget lidt Stof af det, der foreſloges, men ſom i det Veſentlige med Henſyn til Spørgsmaalet om Overbebyrdelſen og Maaden, hvorpaa der læres, og Fageneſ Antal fuldſtændig ſtaar paa den gamle Skoles Standpunkt og ikke indſpører nogen veſentlig gennemgribende radikal Forbedring af det, ſom kun kunde forbedres ved,

at man fuldſtændig brød med det Beſtaaende. Værrer blev det naturligviſ derved, at Adminiſtrationen har ſørgt for at komme ſaa vidt muligt tilbage til Skolen før 1870. Exemplet herpaa er Indførelſen af den latiniſke Stil, ſom man, da man ikke kunde faae den indført ved Artium, indførte ved 4de Klaſſes Udgang; dette ſtylbes imidlertid ikke Adminiſtrationen, men endel andre Omſtændigheder, ſom alle ere eiendommelige for vor moderne Skoleretning, hvoraſ imidlertid nogle kunne forandres, andre ikke. Det ligger i en Ting, ſom ogſaa ſtiller vor moderne Skole fra den gamle klaſſiſke Skole, nemlig i, at Underviſningen finder Sted efter hvad man kalder Fagſyſtemet iſtedetfor ſom i gamle Dage efter Klaſſeſyſtemet, iſølge hvilket man havde een Lærer i Klaſſen, og han docerede ſamtligt Fag (Ufbrydſe). Ja, jeg taler om den gamle lærde Skole. Denne Ordning var det Oprindelige, og den er ikke ſaa gammel endda, man vil endnu kunne finde denne Ordning forvaret af europæiſke Skolemænd, ikke af danſke. Jeg vil ikke forsvare denne Maade. Der kan anføres meget for og imod den, og det er ikke nærmøſt af Henſyn til Underviſningens Fylde, naar den forsvares. Men den havde ialtſald een ſtor Fordel, og det var den, at Læreren ikke kom til at overbebyrde ſine Elever; thi han kunde ikke nok til at overbebyrde dem og havde ikke Interesſe af at gjøre det. Hans Interesſe var at hibringe Eleven ſaaledes ſamlet alle de fornødne Rundſtaber, at han kunde bringe en nogenlunde dygtig Fyr ud af ham til at rykke op i den næſte Klaſſe og der tage fat. Men det var ham ikke om at gjøre at viſe gjennem Eleven, hvor meget han kunde ſelv i de enkelte Fag. Han havde diſſe to veſentlige Hjælpemidler til ikke at forſe ſig. Det er i det moderne Syſtem, hvor Underviſningen i det Veſentlige finder Sted efter de ſamme Principer ſom ved Univerſitetet, idet Lærerne fordeles efter Fagene, at Friſtellen ligger for hver enkelt Lærer til at viſe, at han har bragt ſit Fag ſaa fylbig ſom vel muligt ind i Elevens Hoved. Det ligger ikke blot i, at han har Eøner dertil — han har jo ikke Andet at gjøre — men han har Forſkærlighed for dette Fag, og det ligger ham derfor fuldt ſaa meget paa Sinde at faae det præntet ind i Eleven ſom den ſamlede Danelſe. Hertil kommer, at vi her tillands have indført Examen ved Skolerne iſtedetfor en ſælles Examen ved Univerſitetet. Det medſpører den ſtørſte Friſtelse for den enkelte Skole til netop at forøge Stoffet for at kunne brillere ved den Examen, ſom ſkal afholdes, eller for at kunne tilfredsſtille Lærerenſ Lyſt til, ſmag for eller ſkærlighed til en eller anden Videnskab eller en eller anden Fuldkommenhed. Se vi hen til, hvorledes andre europæiſke Lande have ſtaaet ligeoverfor diſſe forſkjellige Maader at opfatte Underviſningen af Drengene paa, da vil man ſe, at de Lande, der endnu i vore Dage frembringe